

HÖGSTA FÖRVALTNINGSDOMSTOLENS DOM

Mål nr
333-26

meddelad i Stockholm den 9 september 2026

KLAGANDE

Philip Lundahl

Ombud: skattejurist Lennart Staberg
PwC
113 97 Stockholm

MOTPART

Skatteverket
171 94 Solna

ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE

Skatterättsnämndens beslut den 18 december 2025 i ärende dnr 30-25/D

SAKEN

Förhandsbesked om inkomstskatt

HÖGSTA FÖRVALTNINGSDOMSTOLENS AVGÖRANDE

Högsta förvaltningsdomstolen fastställer Skatterättsnämndens förhandsbesked.

BAKGRUND

1. Pensionsförsäkringar och kapitalförsäkringar beskattas på olika sätt. För att en försäkring ska vara en pensionsförsäkring måste vissa villkor vara uppfyllda. Försäkringen får t.ex. inte medföra rätt till andra försäkringsbelopp än ålderspension, sjukpension eller efterlevandepension. Villkoren syftar till att endast försäkringar som tjänar ett verkligt pensioneringsändamål ska omfattas av reglerna för pensionsförsäkringar.
2. Philip Lundahl överväger att teckna en depåförsäkring för tjänstepension hos livförsäkringsföretaget X AB och att låta X AB placera hela eller delar av hans försäkringskapital i kapitalandelsbevis som ges ut av Y AB. I samband med det avser han att teckna ett bolån hos bostadskreditinstitutet Z AB. De tre bolagen har ägarkopplingar till varandra.
3. Bostadskreditinstitutet Z AB kommer att finansieras delvis genom lån från Y AB. Dessa lån förväntas löpa till lägre ränta än marknadsränta. Verksamheten i Y AB kommer huvudsakligen att bestå i att ge ut kapitalandelsbevis och låna ut pengar till Z AB. Kapitalandelsbevisen kommer att ge avkastning i form av årlig kupongränta som bestäms med utgångspunkt i bl.a. de räntebetalningar som Y AB får från Z AB.
4. En person som låter X AB förvalta dennes försäkringskapital och som tecknar ett bolån hos Z AB samt väljer att placera sitt försäkringskapital i de kapitalandelsbevis som ges ut av Y AB får rabatt på räntan på bolånet hos Z AB. Storleken på rabatten beror på hur mycket kapital som placeras i kapitalandelsbevisen.
5. Philip Lundahl ansökte om förhandsbesked för att få veta om försäkringen uppfyller villkoren för att vara en pensionsförsäkring.
6. Skatterättsnämnden fann att försäkringen inte uppfyller villkoren för att klassificeras som en pensionsförsäkring. Nämnden ansåg att Philip Lundahl genom det beskrivna förfarandet avstår från marknadsmässig avkastning på försäkringskapitalet mot en lägre räntekostnad på bolånet, och att det därmed finns en sådan koppling mellan försäkringskapitalet och bolånerabatten att han får anses förfoga över försäkringskapitalet och att transaktionerna inte heller genomförs för att uppfylla renodlade pensioneringsändamål.

YRKANDEN M.M.

7. *Philip Lundahl* yrkar att Högsta förvaltningsdomstolen ska ändra förhandsbeskedet och slå fast att försäkringen uppfyller villkoren för att klassificeras som pensionsförsäkring.

8. *Skatteverket* anser att förhandsbeskedet ska fastställas.

SKÄLEN FÖR AVGÖRANDET

9. De villkor som en försäkring måste uppfylla för att vara en pensionsförsäkring framgår av 58 kap. inkomstskattelagen (1999:1229). Ett av dessa villkor är enligt 6 § att försäkringen inte får medföra rätt till andra försäkringsbelopp än sådana som betalas ut som ålderspension, sjukpension eller efterlevandepension.
10. Regleringen i 58 kap. inkomstskattelagen syftar till att säkerställa att kapitalet i en pensionsförsäkring endast används för vissa renodlade pensioneringsändamål. Avtal som innebär att försäkringstagaren eller förmänstagaren tillförs medel ur eller på annat sätt förfogar över försäkringskapitalet i strid med bestämmelserna i 58 kap. medför att försäkringen inte uppfyller villkoren för att vara en pensionsförsäkring (jfr prop. 1975/76:31 s. 117 och HFD 2015 ref. 9).
11. Philip Lundahl överväger att teckna en depåförsäkring hos X AB och låta placera en del av sitt försäkringskapital i kapitalandelsbevis utgivna av Y AB som i sin tur lånar ut pengar till Z AB mot en ränta som understiger marknadsränta. Han avser vidare att ta upp ett bolån hos Z AB och mot att han placerar en del av försäkringskapitalet i kapitalandelsbevisen får han rabatt på räntan på bolånet hos Z AB. Rabattens storlek beror på hur mycket kapital som placeras på det sättet.
12. Avkastningen på de kapitalandelsbevis som Y AB ger ut får förmodas påverkas negativt av att bolaget lånar ut pengar till Z AB mot en ränta som understiger marknadsränta. Den utlåningen möjliggör i sin tur för Z AB att ge Philip Lundahl rabatt på räntan på hans bolån hos Z AB. Högsta förvaltningsdomstolen delar Skatterättsnämndens bedömning att Philip Lundahl genom det beskrivna förfarandet får anses avstå från marknadsmässig avkastning på försäkringskapitalet mot en lägre räntekostnad på bolånet. Han får härigenom anses förfoga över försäkringskapitalet på ett sätt som strider mot villkoret i 58 kap. 6 § inkomstskattelagen.

13. Förhandsbeskedet ska därmed fastställas.

I avgörandet har deltagit justitieråden Henrik Jermsten, Margit Knutsson,
Leif Gäverth, Mikael Westberg och Karin Attorps.

Föredragande har varit justitiesekreteraren Erika Karlsson.

SEKRETESS

2026-01-19

HÖGSTA FÖRVALTNINGS-
DOMSTOLEN

333-26

SKATTERÄTTSNÄMNDENS
FÖRHANDSBESKEDHÖGSTA FÖRVALTNINGS-
DOMSTOLEN
Bered Enhet 4INKOM: 2026-01-19
MÅLNR: 333-26
AKTBIL: 3

meddelat den 18 december 2025

Dnr 30-25/D

SÖKANDE	Philip Lundahl (710820-4814)
Ombud	Skattejurist Lennart Staberg PwC 113 97 Stockholm
MOTPART	Skatteverket 205 30 Malmö
SAKEN	Inkomstskatt

VETTLIG
enligt 27 kap 1 och 6 § Offentlighets-
o sekretesslagen (2009:400)

SKATTERÄTTSNÄMNDEN

FÖRHANDSBESKED

Försäkringen uppfyller inte villkoren för att klassificeras som en pensionsförsäkring.

BAKGRUND**Omständigheterna i ärendet**

Philip Lundahl överväger att teckna en depåförsäkring för tjänstepension hos livförsäkringsföretaget Idun Liv AB (Idun Liv). Han avser också att låta Idun Liv placera hela eller delar av hans försäkringskapital i kapitalandelsbevis som ges ut av Hemportföljen AB (Hemportföljen). I samband med detta avser Philip Lundahl även att teckna ett bolån hos Hempension AB (Hempension).

Hempension ska bli en ny aktör på bolånemarknaden och erbjuda svenska bolånekunder traditionella bolån till attraktiva villkor. Hempension har ägarkopplingar till och samarbete med bland annat Idun Liv. Hemportföljen är ett nyetablerat systerbolag till Hempension.

En person som låter Idun Liv förvalta dennes försäkringskapital får en ränterabatt på bolån från Hempension. Rabatten är beroende av försäkringskapitalets storlek. Det krävs dock inte att personen har en försäkring hos Idun Liv för att få bolån. Bolånets storlek är inte heller beroende av eventuellt försäkringskapital utan bestäms efter en vanlig kreditprovning.

Hempensions verksamhet kommer delvis att finansieras genom lån från Hemportföljen. Därutöver ska verksamheten finansieras genom en finansieringslösning med extern bank och en obligation som riktar sig till ett fåtal finansiella institutioner. Lån från Hemportföljen förväntas löpa med lägre ränta än den ränta som gäller för övriga finansieringskällor.

Hemportföljens verksamhet kommer huvudsakligen bestå av att ge ut kapitalandelsbevis och låna ut medel till Hempension. Räntor och amorteringar som Hemportföljen får från Hempension kommer att investeras diskretionärt i aktieindex eller ränteplaceringar. Kapitalandelsbevisen kommer i sin tur att ge en avkastning i form av en årlig kupongränta. Kupongräntan bestäms med utgångspunkt i de betalningar som Hemportföljen erhåller med anledning av lån till Hempension samt vinster i förvaltningen.

Försäkringstagare som investerar i Hemportföljens kapitalandelsbevis kommer att få en ytterligare ränterabatt på bolånet hos Hempension. Storleken på denna rabatt beror på hur mycket kapital som placeras i kapitalandelsbevisen.

Frågan och parternas inställning

Philip Lundahl vill veta om försäkringen uppfyller de kvalitativa villkoren i 58 kap. 6, 10 respektive 16 §§ inkomstskattelagen (1999:1229).

Philip Lundahl anser att försäkringen uppfyller de kvalitativa villkoren för att klassificeras som en pensionsförsäkring.

Det finns inte en sådan direkt koppling mellan försäkringen och bolånet som var fallet i HFD 2015 ref. 9. De försäkringstagare som väljer att investera i kapitalandelsbevis kommer inte direkt att använda sitt pensionskapital för att finansiera sitt bolån. Kapitalandelsbevisen utgör endast en indirekt investering i en större portfölj av bolån för vilken Hempension bär kreditrisken. Situationen är att likna med en placering i obligationer utgivna av ett bolåneinstitut.

Den ränterabatt som han kan få genom att placera i kapitalandelsbevis är att jämföra med en person som får rabatt på bolåneräntan hos en storbank för att personen blir helkund och väljer att placera försäkringskapital i instrument som ges ut av banken.

Det finns inte något krav på en viss lägsta avkastning på försäkringskapitalet för att en försäkring ska kvalificera som en pensionsförsäkring. Avkastningen på Hemportföljens kapitalandelsbevis är också beroende av övriga investeringar i bolaget. Det finns därför inte någon omedelbar koppling mellan ränta och amortering som betalas på bolånen och den avkastning som erhålls på kapitalandelsbevisen.

Pensioneringssyftet i försäkringen riskeras således inte eftersom försäkringens värde inte påverkas annat än synnerligen marginellt av om han inte skulle kunna återbetala sitt bolån. Att bedöma olika investeringars risk och avkastning är inte relevant för frågan om en person kan anses göra uttag ur en tjänstepensionsförsäkring i strid med 58 kap. 6 och 10 §§ inkomstskattelagen.

Försäkringen innehåller de villkor som föreskrivs i 58 kap. 16 § inkomstskattelagen. Storleken av den framtida pensionen kommer inte i sig att påverkas av hans investeringsval och ränterabatt. Rabatten kan därför inte utgöra en form av förtäckt belåning, pantsättning eller återköp.

Skatteverket anser att försäkringen inte uppfyller de kvalitativa villkoren för att klassificeras som en pensionsförsäkring.

Hempensions finansiering genom systerbolaget Hemportföljen med en lägre ränta än marknadsränta är en förutsättning för Hempensions erbjudande om ränterabatt kopplad till kapitalandelsbevis. För Hemportföljens del förutsätter den lägre räntan gentemot Hempension i sin tur att avkastningen på kapitalandelsbevisen blir lägre än utan ränterabatten.

Philip Lundahl får vid placering i kapitalandelsbevis en särskild ränterabatt i utbyte mot en lägre avkastning på försäkringskapitalet. Värdet på depåtillgångarna och Philip Lundahls framtida pension kommer därmed, allt annat lika, att bli lägre i utbyte mot en lägre räntekostnad idag.

Det planerade förfarandet är att jämställa med att försäkringstagaren tagit ut en del av försäkringskapitalet och använt medlen som delbetalning av en marknadsmässig ränta på bolånet.

SKÄLEN FÖR AVGÖRANDET

Rättsligt

En försäkring är en pensionsförsäkring om den uppfyller vissa villkor. De villkor som aktualiseras i detta ärende finns i 58 kap. 6, 10 och 16 §§ inkomstskattelagen.

En pensionsförsäkring får inte medföra rätt till andra försäkringsbelopp än sådana som betalas ut som ålders-, sjuk- eller efterlevandepension. Som ålderspension räknas försäkringsbelopp som betalas ut efter att den försäkrade uppnått en viss ålder (6 § 1).

Ålderspension får i regel inte börja betalas ut innan den försäkrade fyller 55 år (10 § första stycket).

Pensionsförsäkringsavtalet ska innehålla villkor om att försäkringen inte får pantsättas eller belånas. Försäkringen får inte heller överlåtas eller återköpas i andra fall än som framgår av lag (16 §).

Högsta förvaltningsdomstolen har ansett att villkoren i 58 kap. inte var uppfyllda om försäkringskapital i en depåförsäkring användes för att ställa medel till försäkringstagarens förfogande. I målet fick delar av försäkringskapitalet investeras i ett skuldebrev avseende ett bolån som togs upp av försäkringstagaren till samma belopp. Förfarandet stred mot villkoret i 58 kap. 6 § 1 (HFD 2015 ref. 9).

Högsta förvaltningsdomstolen har även prövat om avgift för visst bistånd och viss rådgivning till försäkringstagaren som belastar försäkringskapitalet innebär att försäkringen uppfyller villkoren för en pensionsförsäkring. Samtliga tjänster avsåg sådant bistånd med förvaltningen som omfattas av lagen (2018:1219) om försäkringsdistribution. Avgiftsuttaget ansågs inte strida mot pensioneringssyftet (HFD 2024 ref. 24).

Skatterättsnämndens bedömning

Frågan i ärendet är om den tillkommande rabatt på bolåneräntan som Philip Lundahl får vid placering i Hemportföljens kapitalandelsbevis innebär att han kan anses förfoga över pensionskapitalet i strid med de villkor som gäller för pensionsförsäkringar.

Regleringen i 58 kap. inkomstskattelagen syftar till att säkerställa att kapitalet i en pensionsförsäkring endast används för vissa renodlade pensioneringsändamål. Avtal som innebär att försäkringstagaren eller förmånstagaren tillförs medel ur eller på annat sätt förfogar över försäkringskapitalet i strid med bestämmelserna i 58 kap. medför att försäkringen inte uppfyller villkoren för att vara en pensionsförsäkring (jfr prop. 1975/76:31 s. 117 och HFD 2015 ref. 9).

Sådana uttag ur försäkringskapitalet som har godtagits i praxis har varit begränsade till att finansiera förvaltningen av pensionskapitalet och annan rådgivning kring utformningen av pensionsförsäkringen (se HFD 2024 ref. 24 och där angivet rättsfall HFD 2022 ref. 21).

Syftet med bestämmelserna och den praxis som finns på området talar enligt Skatterättsnämndens mening för en restriktiv bedömning.

Det aktuella förfarandet innebär att Philip Lundahl disponerar försäkringskapitalet med syfte att erhålla en rabatt på sin bolåneränta. Storleken på rabatten är beroende av hur mycket försäkringskapital som placeras i Hemportföljens kapitalandelsbevis. Avkastningen på kapitalandelsbevisen är lägre för att möjliggöra en lägre ränta än marknadsräntan på Hemportföljens lån till Hempension, vilket i sin tur möjliggör Hempensions rabatt till Philip Lundahl.

Philip Lundahl avstår genom förfarandet en marknadsmässig avkastning på försäkringskapitalet mot en lägre räntekostnad på bolånet. Det finns alltså en sådan koppling mellan försäkringskapitalet och ränterabatten att han får anses förfoga över försäkringskapitalet. Eftersom transaktionerna inte heller genomförs för att uppfylla renodlade pensionsändamål får förfogandet därför anses vara i strid med 58 kap. 6 § 1 och 10 § inkomstskattelagen.

Försäkringen uppfyller då inte villkoren för att vara en pensionsförsäkring. Vid sådant förhållande saknas anledning att pröva om försäkringen strider mot bestämmelserna i 16 §.

GILTIGHET

Beskedet avser beskattningsåren 2025–2027. Upplysningar om förutsättningarna för dess tillämplighet finns i Bilaga.

AVGIFT

12 000 kr.

HUR MAN ÖVERKLAGAR

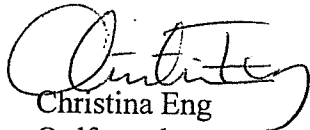
Upplysningar om hur man överklagar ett förhandsbesked finns i Bilaga.

SKATTERÄTTSNÄMNDEN

7(7)

Dnr 30-25/D

På Skatterättsnämndens vägnar

Christina Eng
Ordförande

Håkan Gustavsson
Föredragande

I avgörandet har deltagit Katia Cejie, Mattias Dahlberg, Christina Eng,
Fredrik Hammarström, Richard Hellenius, Olof Sundin och Eva Östman Johansson.

TILLÄMPLIGHETEN AV ETT FÖRHANDBESKED

När ett förhandsbesked vunnit laga kraft är det bindande för Skatteverket och allmän förvaltningsdomstol i förhållande till den enskilde under giltighetstiden, om

- den enskilde yrkar att beskedet ska tillämpas och visar att de förutsättningar som beskedet har grundats på fortfarande gäller, och
- någon författningsändring inte påverkar bedömningen i beskedet.

HUR MAN ÖVERKLAGAR

Ett förhandsbesked och Skatterättsnämndens beslut om ersättning för kostnader för ombud, biträde eller utredning får överklagas av den enskilde om beskedet eller beslutet gått denne emot. Observera att det inte är möjligt att överklaga Skatterättsnämndens beslut om att helt eller delvis avvisa en ansökan om förhandsbesked.

Skatteverket får överklaga ett förhandsbesked oavsett utgång och även om verket inte yrkar någon ändring. Om det allmänna ombudet hos Skatteverket har ansökt om förhandsbesked, har ombudet samma rätt.

Överklagandet ska göras skriftligen och ställas till Högsta förvaltningsdomstolen, men skickas till kansliet@skatterattsnamnden.se eller till

Skatterättsnämnden, Box 24144, 104 51 Stockholm

Överklagandet ska ha kommit in till Skatterättsnämnden inom tre veckor från den dag då klaganden fick del av förhandsbeskedet. Om sista dagen för överklagandet infaller på en söndag, annan allmän helgdag, lördag, midsommarafton, julafton eller nyårsafton, räcker det att överklagandet kommer in nästa vardag.

Om överklagandet kommit in i rätt tid skickas det till Högsta förvaltningsdomstolen.

I överklagandet ska anges

- den klagandes namn, personnummer/organisationsnummer, postadress, e-postadress och telefonnummer (om klaganden anlitat ombud ska kontaktuppgifter till ombudet anges),
- ärendets diarienummer,
- vilken ändring som yrkas, och
- vilka omständigheter som åberopas till stöd för yrkandet.

Vid frågor, vänligen kontakta Skatterättsnämndens kansli på telefon 010-574 79 57